

21. 2. 2001

ID: 1475

Přechod práva nebo povinnosti v řízení o výkon rozhodnutí

V řízení o výkon rozhodnutí lze přechod povinnosti nebo práva prokázat jen listinou vydanou nebo ověřenou státním orgánem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu

V řízení o výkon rozhodnutí lze přechod povinnosti nebo práva prokázat jen listinou vydanou nebo ověřenou státním orgánem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.1.2001, sp.zn. 21 Cdo 593/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí pro 19.604.239,68 Kč s příslušenstvím prodejem nemovitostí povinného, vedené u Okresního soudu Praha - západ pod sp. zn. E 1048/98, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. listopadu 1999 č.j. 26 Co 108/99-41, tak, že usnesení krajského soudu a usnesení Okresního soudu Praha - západ ze dne 9. prosince 1998 č.j. E 1048/98-32 se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu Praha - západ k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Oprávněná podala u Okresního soudu Praha - západ návrh, kterým se domáhala, aby byl podle notářského zápisu ze dne 26.1.1996 "zn. NZ 44/96, resp. N 56/96" nařízen k uspokojení její pohledávky ve výši 1.371.660,38 Kč s 15% úrokem z částky 1.078.450,- Kč od 31.8.1998 do zaplacení, ve výši 2.845.867,70 Kč s 15% úrokem z částky 2.000.000,- Kč od 31.8.1998 do zaplacení a ve výši 15.386.711,60 Kč s 15% úrokem z částky 9.000.000,- Kč od 31.8.1998 do zaplacení a nákladů nařízení výkonu rozhodnutí výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí, a to "pozemku parc. č. 568/2 a 559/108 v katastrálním území S., zapsaných na LV č. 1142 u Katastrálního úřadu P. Návrh zdůvodnila tím, že poskytla povinnému úvěr podle úvěrové smlouvy ze dne 3.10.1991 č. 2508-22056-988 ve výši 5.000.000,- Kč, podle úvěrové smlouvy ze dne 6.1.1993 č. 2231-22056-988/0800 ve výši 2.000.000,- Kč a podle úvěrové smlouvy ze dne 26.7.1993 č. 22509-22056-988/0800 ve výši 9.000.000,- Kč a že podle zástavní smlouvy ze dne 6.1.1993 č. 2/2321/93 vzniklo v její prospěch zástavní právo k "pozemkům parc. č. 568/2 a 559/108 v katastrálním území S., zapsaným na LV č. 1142 u Katastrálního úřadu P.". Notářským zápisem ze dne 26.1.1996 "č. NZ 44/96, resp. N 56/96" povinný uznal vůči oprávněné svůj dluh z uvedených úvěrových smluv a zavázal se jej zaplatit podle "splátkového kalendáře" uvedeného v notářském zápise; dohodnutý splátkový kalendář však neplní.

Okresní soud Praha - západ usnesením ze dne 9.12.1998 č.j. E 1048/98-32 návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Soud prvního stupně dovodil, že z notářského zápisu není patrna výše jednotlivých dluhů z jednotlivých úvěrových smluv, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí neobsahuje specifikaci jednotlivých

pohledávek tak, aby bylo možné přezkoumat, zda vycházejí z notářského zápisu, a že podle notářského zápisu se výše úroků odvíjí od umořování jistiny úvěru, přičemž je vyčíslen 15% úrok z jednotlivých částek od 31.8.1998 do zaplacení, a uzavřel, že notářský zápis nelze vykonat, neboť "ustanovení týkající se dlužné částky i úroků je neurčité a z tohoto důvodu také absolutně neplatné".

K odvolání oprávněné Krajský soud v Praze usnesením ze dne 17.11.1999 č.j. 26 Co 108/99-41 usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že nařídil podle notářského zápisu ze dne 26.1.1996 "č.j. NZ 44/96, N 56/96", sepsaného JUDr. E. H., notářem, k uspokojení pohledávek oprávněné ve výši 1.371.660,38 Kč s 15% úrokem z částky 1.078.450,- Kč od 31.8.1998 do zaplacení, ve výši 2.845.867,70 Kč s 15% úrokem z částky 2.000.000,- Kč od 31.8.1998 do zaplacení a ve výši 15.386.711,60 Kč s 15% úrokem z částky 9.000.000,- Kč od 31.8.1998 do zaplacení výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí, a to "pozemků parcela č. 568/2, parcela č. 559/108, obě v katastrálním území S., zapsaných na listu vlastnictví č. 1142 u Katastrálního úřadu P."; současně zakázal povinnému, aby "počínaje dnem vydání tohoto usnesení" převedl pozemky na někoho jiného nebo je zatížil, a rozhodl, že povinný je povinen zaplatit oprávněné na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 50.000,- Kč a že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud dovodil, že notářský zápis ze dne 26.1.1996 je ve smyslu ustanovení § 274 písm.e) o.s.ř. exekučním titulem, neboť obsahuje závazek, jeho právní důvod, dobu plnění, označení osoby oprávněného a povinného a výslovný souhlas povinného s vykonatelností zápisu, a že jsou splněny i další předpoklady pro nařízení výkonu rozhodnutí.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal povinný dovolání. Namítá, že vymáhané pohledávky byly již v době vydání usnesení částečně uhrazeny (jejich výše uvedená v usnesení proto neodpovídá skutečnosti), že úroky byly oprávněné přiznány v jiné výši, než na ně má podle notářského zápisu ze dne 26.1.1996 nárok, a že oprávněná již není jeho věřitelkou, protože vymáhané pohledávky postoupila ke dni 30.11.1999 K. b., s.p.ú. Povinný navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení zrušil.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000 - dále jen "o.s.ř." - (srov. Část dvanáctou, Hlavu I, bod 17 zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř. a že jde o usnesení, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 238a odst.1 písm.a) o.s.ř., přezkoumal bez jednání (§ 243a odst.1 věta první o.s.ř.) napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř. a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Podle ustanovení § 251 o.s.ř. nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí. Uvedené ustanovení se použije nejen na výkon rozhodnutí vydaných v občanském soudním řízení, ale i na výkon dalších titulů, uvedených v ustanovení § 274 o.s.ř.

Při rozhodování o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí pro vymožení peněžitého plnění soud - z hlediska jeho věcného posouzení - zkoumá, zda rozhodnutí (jiný způsobilý titul), jehož výkon je navrhován, bylo vydáno orgánem, který k tomu měl pravomoc, zda je vykonatelné po stránce formální a materiální, zda oprávněný a povinný jsou věcně legitimováni, zda je výkon rozhodnutí

navrhován v takovém rozsahu, který stačí k uspokojení oprávněného, zda k vydobytí pohledávky nepostačuje výkon rozhodnutí nařízený nebo navržený jiným způsobem, zda vymáhané právo není prekludováno a zda navržený způsob výkonu rozhodnutí není zřejmě nevhodný. Při výkonu rozhodnutí soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost vykonávaného rozhodnutí nebo jiného titulu; obsahem rozhodnutí (jiného titulu), jehož výkon se navrhuje, je soud vázán a je povinen z něj vycházet.

Z hlediska materiálního jsou rozhodnutí nebo jiné tituly, uvedené v ustanovení § 274 o.s.ř., vykonatelné jen tehdy, jestliže obsahují přesnou individualizaci oprávněného a povinného, přesné vymezení práv a povinností k plnění, přesný rozsah a obsah plnění a přesně stanovenou lhůtu k plnění.

Podle ustanovení § 274 písm.e) o.s.ř. je titulem, podle kterého lze nařídit soudní výkon rozhodnutí, notářský zápis, který obsahuje závazek a v němž jsou vyznačeny osoba oprávněná a povinná, právní důvod, předmět a doba plnění, jestliže osoba povinná k vykonatelnosti v notářském zápise svolila.

V posuzovaném případě se oprávněná domáhá nařízení výkonu notářského zápisu ze dne 26.1.1996 zn. NZ 44/96, sepsaného JUDr. E. H., notářem. Z tohoto notářského zápisu vyplývá, že jeho účastníkem byl povinný (P. S.). Obsahem zápisu bylo jednak prohlášení povinného o uznání dluhu (povinný uznal, že dluží oprávněné z titulu neuhrazených úvěrů z úvěrových smluv ze dne 3.10.1991 č. 2508-22056-988, ze dne 6.1.1993 č. 2321-22056-988 a ze dne 26.7.1993 č. 22509-22056-988 včetně "sankčních úroků" ke dni 23.1.1996 celkem 19.604.131,- Kč), jednak závazek povinného uhradit oprávněné tuto částku "spolu s částkou odpovídající sankčnímu úroku do konce" ledna 1996 (tuto částku se povinný zavázal zaplatit tak, že bude platit 200.000,- Kč měsíčně počínaje únorem 1996 "po dvanáct se opakujících měsíců", 300.000,- Kč měsíčně počínaje únorem 1997 "po dvacet čtyři následujících měsíců", 400.000,- Kč měsíčně počínaje únorem 1999 "po dvanáct následujících měsíců", 450.000,- Kč měsíčně počínaje únorem 2000 "po jedenáct následujících měsíců" s tím, že všechny tyto splátky budou placeny do "20. toho kterého měsíce", že zbytek dluhu ve výši 326.802,- Kč bude zaplacen dne 20.1.2001 a že "tento splátkový kalendář bude plněn pod ztrátou výhody splátek") a závazek povinného zaplatit "měsíčně vždy a to poslední den v měsíci 13% úrok z dlužné jistiny výše uvedených úvěrů", která ke dni 26.1.1996 činí 14.025.450,- Kč, s tím, že "tento úrok bude činit 151.942,37 Kč do umoření dlužných úroků" a že "dále se výše úroků bude odvíjet od umořování jistiny úvěru", a konečně prohlášení povinného, že souhlasí s vykonatelností tohoto zápisu podle ustanovení § 274 písm.e) o.s.ř.

Podle již ustálené judikatury soudů je notářský zápis podle ustanovení § 274 písm.e) o.s.ř. titulem pro soudní výkon rozhodnutí, jestliže splňuje formální náležitosti stanovené pro sepisování notářských zápisů o právních úkonech uvedené zejména v § 62 a násl. zákona č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění zákona č. [82/1998](#) Sb., jestliže obsahuje dohodu osoby oprávněné ze závazkového právního vztahu s osobou ze závazkového právního vztahu povinnou, v níž jsou přesně individualizovány oprávněná a povinná osoba a vyznačeny právní důvod plnění, předmět plnění (přesný obsah a rozsah plnění) a doba plnění (přesně a určitě určena doba, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněné osobě), a jestliže osoba povinná v něm svolila k vykonatelnosti. Požadavku, aby v notářském zápise se svolením k vykonatelnosti (§ 274 písm.e) o.s.ř.) byla obsažena dohoda osoby oprávněné s osobou povinnou, lze vyhovět jak tím, že tyto osoby budou účastníky jediného zápisu (buď sepsaného za jejich současné přítomnosti nebo pokračováním v notářském zápise), tak i tím, že k projevu vůle obsaženém v notářském zápise sepsaném jen s

jednou z těchto osob přistoupí formou samostatného zápisu druhá z nich (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.4.1999 sp. zn. 21 Cdo 2020/98, uveřejněné pod č. 4 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2000).

Z notářského zápisu ze dne 26.1.1996 zn. NZ 44/96, sepsaného JUDr. E. H., notářem, je nepochybné, že v něm není uvedena dohoda osoby oprávněné ze závazkového právního vztahu s osobou ze závazkového právního vztahu povinnou, neboť jeho jediným účastníkem byl povinný. Z tohoto důvodu - jak vyplývá z výše uvedeného - sám o sobě neodpovídá požadavkům, které na notářský zápis jako na titul pro výkon rozhodnutí klade ustanovení § 274 písm.e) o.s.ř. Odvolací soud za tohoto stavu věci postupoval v rozporu se zákonem, když dospěl k závěru, že jsou splněny všechny předpoklady pro nařízení výkonu rozhodnutí, aniž by zkoumal, zda k projevu vůle obsaženém v notářském zápisu ze dne 26.1.1996 zn. NZ 44/96 sepsaném jen s povinnou osobou nepřistoupila formou samostatného notářského zápisu oprávněná osoba.

S odvolacím soudem nelze souhlasit ani v tom, že by notářský zápis ze dne 26.1.1996 zn. NZ 44/96 obsahoval náležité vymezení předmětu plnění (přesný rozsah a obsah plnění). Z článku druhého tohoto notářského zápisu lze dovodit, že se povinný zavázal ve splátkách tam uvedených (ve "splátkovém kalendáři") zaplatit oprávněné celkem 19.676.802,- Kč; i když tato částka zcela nekoresponduje s tím, jak vysoký dluh povinný uznal v článku prvním notářského zápisu, přesto lze dovodit, že v tomto směru notářský zápis vymezuje přesný rozsah a obsah plnění povinného. Ohledně "13% úroku z dlužné jistiny výše uvedených úvěrů" požadavku na přesné vymezení rozsahu a obsahu plnění odpovídá jen údaj v notářském zápise o tom, že tyto úroky jsou splatné "poslední den v měsíci" a že jejich výše činí 151.942,37 Kč měsíčně; z notářského zápisu však nelze dovodit, od kdy měly být oprávněné placeny (tj. od kterého měsíce a roku) a kdy by měla být tato povinnost splněna, a proto závazek povinného v tomto směru nemůže být materiálně vykonatelný. Materiálně nevykonatelným je také údaj o tom, že "dále se výše úroků bude odvíjet od umořování jistiny úvěru", neboť z něj nelze dovodit rozsah, obsah ani dobu plnění, které by povinný měl poskytnout oprávněné.

Oprávněná se v návrhu domáhala nařízení výkonu rozhodnutí pro pohledávku v celkové výši 19.604.239,68 Kč a pro 15% úrok z celkové částky 12.078.450,- Kč od 31.8.1998 do zaplacení. Z výše uvedeného vyplývá, že notářský zápis ze dne 26.1.1996 zn. NZ 44/96 obsahuje přesné vymezení předmětu plnění jen ohledně pohledávky v celkové výši 19.604.239,68 Kč a nikoliv ohledně oprávněným požadovaných úroků.

Při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí soud nezkoumá, zda, popřípadě v jakém rozsahu povinný splnil vymáhanou povinnost; v tomto směru vychází z tvrzení oprávněného (srov. například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20.8.1965 sp. zn. 5 Cz 57/65, uveřejněné pod č. 69 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1965). Není proto důvodná námitka dovolatele o tom, že "výše pohledávek v usnesení uvedená neodpovídá skutečnosti". Jestliže povinný pohledávky částečně uhradil a jestliže vymáhaná pohledávka je nižší než bylo uvedeno oprávněným (a podle jeho tvrzení v usnesení soudu o nařízení výkonu rozhodnutí), může se povinný domáhat částečného zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst.1 písm.g) a § 268 odst.3 o.s.ř.

Ukládá-li rozhodnutí nebo jiný titul, který je způsobilým podkladem pro nařízení výkonu rozhodnutí, zaplacení peněžité částky ve splátkách s dodatkem "ztráty výhody splátek", vychází soud rozhodující o nařízení výkonu rozhodnutí při úvaze o tom, zda u povinného došlo ke ztrátě výhody splátek, z

tvrzení oprávněného, obsaženého v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí; ukáže-li se později, že toto tvrzení neodpovídá skutečnosti a že ke ztrátě výhody splátek nedošlo, může se povinný bránit návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst.1 písm.a) o.s.ř. Je-li však z návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí patrné, že tvrzení o ztrátě výhody splátek nemůže být správné, pak si musí soud ověřit, zda ke ztrátě výhody splátek skutečně došlo a zda se tak rozhodnutí (jiný titul pro výkon rozhodnutí) stalo vykonatelným (srov. například usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14.1.1971 sp.zn. 9 Co 494/70, uveřejněné ve Sborníku stanovisek, zpráv o rozhodování a soudních rozhodnutí Nejvyšších soudů ČSSR, ČSR a SSR IV, SEVT Praha 1986).

V posuzovaném případě notářský zápis ze dne 26.1.1996 zn. NZ 44/96 vymezuje plnění v celkové výši 19.676.802,- Kč ve splátkách (podle "splátkového kalendáře") s tím, že "splátkový kalendář" bude plněn pod ztrátou výhody splátek. O ztrátě výhody splátek uvádí oprávněná v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí pouze to, že "povinný dohodnutý splátkový kalendář neplní". Vzhledem k tomu, že jde o tvrzení jen obecné, které neumožňuje posoudit, zda, popřípadě kdy povinný splátky nesplnil a zda skutečně u něj došlo ke ztrátě výhody splátek, je třeba odvolacímu soudu vytknout, že si neověřil, zda ke ztrátě výhody splátek u povinného skutečně došlo a zda se tak notářský zápis ze dne 26.1.1996 zn. NZ 44/96 stal z tohoto hlediska vykonatelným.

Povinný v dovolání tvrdí, že oprávněná postoupila dnem 30.11.1999 (tedy po nařízení výkonu rozhodnutí usnesením odvolacího soudu) vymáhané pohledávky K. b., s.p.ú., a stejnou skutečnost ohledně pohledávek ze smluv o úvěru ze dne 3.10.1991 č. 2508-22056-988 a ze dne 26.7.1993 č. 22509-22056-988/0800 dokládá K. b., s.p.ú. soudu tím, že mu v průběhu dovolacího řízení předložila kopie smluv o postoupení pohledávek ze dne 30.11.1999 č. 1521 a 1522.

V řízení o výkon rozhodnutí lze přechod povinnosti nebo práva prokázat jen listinou vydanou nebo ověřenou státním orgánem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu (srov. § 256 odst.2 o.s.ř.). Vzhledem k tomu, že přechod práva na základě smlouvy o postoupení pohledávky není takovým přechodem, který by vyplýval přímo z právního předpisu, a že dosud nebyl doložen způsobem vyplývajícím z ustanovení § 256 odst.2 o.s.ř. (předložené kopie smluv postoupení pohledávek ze dne 30.11.1999 č. 1521 a 1522 jsou soukromé listiny, na nichž nebyl úředně ověřen ani podpis účastníků smluv), nebylo možné v dovolacím řízení k tomuto tvrzenému přechodu práva přihlídnout. To, zda ke dni 30.11.1999 k přechodu práva skutečně došlo, ovšem nezpochybňuje správnost usnesení odvolacího soudu, neboť k němu mělo dojít - jak uvedeno výše - až po nařízení výkonu rozhodnutí usnesením odvolacího soudu.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné; Nejvyšší soud České republiky je proto zrušil (§ 243b odst.1 část věty za středníkem o.s.ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, Nejvyšší soud České republiky zrušil i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst.2 věta druhá o.s.ř.).

Další články:

- [Domácí násilí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nahlížení do spisu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náklady exekuce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Územní samospráva](#)
- [Zákonný soudce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přebírání důkazů z trestního řízení před správními soudy](#)
- [Tarifní hodnota](#)
- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)